

PRZYKŁADY WYZWAŃ WĘDROWNICZYCH

(wersja robocza RN ZHP, przed finalną korektą językową)

Wyzwania są nowym elementem Systemu Instrumentów Metodycznych. Powstały, aby wspierać przede wszystkim rozwój emocjonalny, duchowy oraz siłę woli wychowanków w ramach ich indywidualnej pracy. Zgodnie z ujętą wśród cech metody pozytywnością, powinny się opierać bardziej na wzmacnianiu mocnych stron wychowanka niż na pracy nad jego słabościami. Przedstawione poniżej przykłady są tylko inspiracją jak wyzwanie może wyglądać. Wyzwania powinny być bardzo indywidualne, a co za tym idzie, nie zawsze podane poniżej przykłady będą wystarczające - należy wtedy wymyślić własne wyzwanie na podstawie poniższych wskazówek.

Główną osią wyzwań ma być Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie. Warto również posiłkować się ideą stopnia, jeśli wyzwania będą realizowane w ramach próby na stopień. Przy układaniu wyzwań możecie skorzystać z dostępnych komentarzy do Prawa Harcerskiego albo bezpośrednio z zamieszczonych poniżej opisów sfer rozwoju, na które wyzwania mają głównie wpływać. Należy pamiętać, że poza tymi dwiema sferami wyzwania mogą wpływać również na inne (fizyczną, intelektualną oraz społeczną), jednak główny akcent należy stawiać na poniższe sfery:

Rozwój duchowy – sfera rozwoju obejmująca poddawanie refleksji wyznawanych wartości i dążenie do posiadania spójnego światopoglądu, a w konsekwencji dbałość o życie w zgodzie z nimi - honorowe przestrzeganie zasad i obowiązujących przepisów, dbanie o czystość myśli i języka. W przypadku osób religijnych obejmuje także pogłębianie wiary oraz praktykowanie jej zgodne ze swoją religią. Dotyka też kwestii siły woli w codziennych wyborach odnośnie do zdrowego trybu życia, wolności od wszelkich nałogów, dotrzymywania danych obietnic, postanowień i odpowiedzialności za swoje czyny oraz słowa.

Rozwój emocjonalny - sfera rozwoju obejmująca poznanie i radzenie sobie z emocjami, w tym pogodę ducha wobec trudności, niedogodności i porażek, dbanie o równowagę emocjonalną swoją i innych.

Integralną częścią realizacji większości wyzwań jest podsumowanie, rozmowa o przeżyciach i wnioskach z drużynowym lub inną wskazaną przez niego osobą. Samo wykonanie działań ujętych w wyzwaniu na ogół nie wyzwoli refleksji i trzeba ją celowo wywołać.

Zalecany czas realizacji wyzwania przez wędrownika to maksymalnie 3-4 miesiące. Minimalny czas realizacji wyzwania nie jest określony (wyzwania mogą być jednorazowe bądź ciągłe).

W sytuacji, kiedy wyzwanie postawione sobie przez wędrownika nie zakończyło się sukcesem wciąż można uznać je za zaliczone, jeśli po rozmowie z opiekunem dojdą do wniosku, że cel był ambitny, droga jaką wędrownik przeszedł do jego realizacji przyczyniła się do jego rozwoju, a wyciągnięte wnioski pozwolą w przyszłości pracować dalej w obranym kierunku. Premiowane powinno być odważne stawianie sobie wyzwań, a nie tylko „parcie na efekt” i liczbę zaliczonych prób.

Przykładowe wyzwania:

	Rozwój	Prawo Harcerskie	Treść zadania
1	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Zastanowię się nad celem i sensem swojego życia. Porozmawiam o swoich przemyśleniach z bliską mi osobą.
2	Emocjonalny	Całe Prawo Harcerskie	Zastanowię się, co sprawia, że jestem szczęśliwy/szczęśliwa. Porozmawiam o swoich

			przemyśleniach z bliską mi osobą dorosłą.
3	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Porozmawiam z bliską mi osobą o wyznawanych przeze mnie wartościach.
4	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Przeprowadzę kulturalną rozmowę o wyznawanych przeze mnie wartościach z osobą, której światopogląd jest odmienny od mojego. Określę obszary społecznej aktywności, które mimo różnic poglądów możemy wykonać wspólnie. Spróbujemy podjąć wspólne działanie w tym obszarze.
5	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	W ramach poznania różnych światopoglądów przeczytam przynajmniej 2-3 książki z tematyki filozoficznej/religijnej/etycznej. Przemyślę, jakie są różnice między poznanymi światopoglądami a tym wyznawanym przeze mnie, czy mogę w jakiś sposób zmienić swoje życie, rozwinąć się. Omówię te zagadnienia z drugą osobą.
6	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Wezmę udział w pieszej pielgrzymce. Przemyślę w jej trakcie jeden z najważniejszych obszarów mojego życia (np. życie rodzinne, przyszłość zawodową, relacje towarzyskie, zaangażowanie społeczne) i powierzę go Boskiej Opatrzności. Po powrocie opowiem jednej bliskiej osobie o przeżyciach duchowych związanych z wyjazdem.
7	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Zgłębię tajniki medytacji, wezmę udział w spotkaniach dyskusyjnych na ten temat, sięgnę do literatury, sprawdzę, jak wyznawana przeze mnie religia podchodzi do kwestii medytowania. Przez 2 tygodnie będę codziennie medytować.
8	Emocjonalny	7. Harcerz jest karny i posłuszny rodzicom i wszystkim swoim przełożonym. 8. Harcerz jest zawsze pogodny.	Porozmawiam z moimi rodzicami lub opiekunami o tym, co mi przeszkadza w naszej relacji. Z otwartością przyjmę ich uwagi. Wnioski z tej rozmowy postaram się wprowadzić w swoje codzienne życie.
9	Emocjonalny	8. Harcerz jest zawsze pogodny.	Zastanowię się z czego wynika najczęściej moje narzekanie. Czy ciągle dotyczy tych samych rzeczy? Czy wynika z lęku/stresu lub przeniesienia nastroju z innej sfery życia? Pomyślę, jak mogę jemu zaradzić na przyszłość (np. rozwiązać dany problem, pójść na ustępstwa). Przez minimum miesiąc powstrzymam się od narzekania. Towarzyszące

			tej sytuacji emocje przekuję w konstruktywną krytykę lub jeśli mi się to nie uda, zastanowię się, jaka była przyczyna moich emocji.
10	Emocjonalny	8. Harcerz jest zawsze pogodny. 10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Przez dwa tygodnie będę codziennie analizował/a, jakie emocje towarzyszyły mi w danym dniu, zapiszę je w notesie. W tym celu wykonam ćwiczenia/testy, dotyczące wyrażanie odczuwanych emocji/uwalniania emocji, które znajdę w profesjonalnej literaturze lub/i na wiarygodnych stronach internetowych. Będę gromadził/a swoje przemyślenia.
11	Emocjonalny	8. Harcerz jest zawsze pogodny.	Przez okres min. 1 miesiąca będę codziennie zapisywać w notesie 3 emocje, zarówno nieprzyjemne/bolesne, jak i przyjemne, które przeżyłem/am danego dnia, a także przyczynę ich powstania i sytuacje, w jakich się wtedy znajdowałem/am. Na koniec przeanalizuję zapiski i wraz z opiekunem wyciągnę z nich wnioski.
12	Duchowy (praca z honorowością)	5. Harcerz postępuje po rycersku.	Zorganizuję formę dyskusyjną dopasowaną do tematyki związanej z Prawem Harcerskim, Kodeksem Wędrowniczym i kodeksem honorowym w ujęciu różnych kręgów kulturowych. Zweryfikuję źródła pozyskanych materiałów. Zadbam, aby uczestnicy dyskusji również byli do niej przygotowani i zapoznani z zebranymi materiałami. Zastanowię się czy sam/a postępuję honorowo i dlaczego.
13	Duchowy (praca z siłą woli - odpowiedzialność)	1. Harcerz sumiennie spełnia swoje obowiązki wynikające z Przyrzeczenia Harcerskiego. 2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy. 10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w	Popracuję nad moją punktualnością. Przez wzgląd na osoby, które mogą ponosić negatywne konsekwencje mojej niepunktualności, znajdę przyczynę spóźnień i popracuję nad jej usunięciem. Przez miesiąc nie będę się spóźniać na spotkania. Podsumowując wyzwanie, zastanowię się, czy i jak zmieniło to odbiór mojej osoby przez innych oraz czy zauważyłem/am sposoby ułatwiające dochowywanie punktualności na przyszłość.

		myśli, mowie i czynkach; jest wolny od nałogów.	
14	Duchowy (praca z honorowością)	5. Harcerz postępuje po rycersku.	Przez 3 miesiące sumiennie będę przygotowywał/a się do sprawdzianów/kolokwii i uczciwie do nich podchodził/a – nie będę ściągał/a. Jeżeli nie opanuję w stopniu wystarczającym materiału, zaakceptuję otrzymaną ocenę i przygotuję się do poprawy. Zapoznam się z informacjami o ochronie własności intelektualnej, sprawdzę, dlaczego ściągnięcie traktuje się jako kradzież.
15	Duchowy (praca z siłą woli - wolność od nałogów)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i czynkach; jest wolny od nałogów.	Przeanalizuję moje życie pod kątem uzależnień (od np. komputera, telefonu, mediów społecznościowych, zakupów, jedzenia, używek, pornografii). Wybiorę jedno, ustalę z opiekunem cel, jaki chcę osiągnąć i działania, jakie muszę podjąć, aby dane uzależnienie zniwelować. Jeśli w moim otoczeniu jest ktoś z podobnym uzależnieniem, wraz z nim podejmę próbę wyjścia z niego. Wskazówka dla drużynowego: przy realizacji wyzwania zalecany jest kontakt ze specjalistą w zakresie uzależnień, który pomoże nam je zniwelować.
16	Duchowy (praca z siłą woli - wolność od nałogów)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i czynkach; jest wolny od nałogów.	Przez miesiąc nie będę w trakcie spotkań korzystał/a z telefonu. Na ich czas będę go wyciszał/a.
17	Duchowy (praca z siłą woli)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i czynkach; jest wolny od nałogów.	CHWAT: cnota-hart-wola-altruizm-tężyzna. Zastanowię się, która z wymienionych cech jest moją najsłabszą stroną i ustalę zadanie pomocne w walce z tą słabością, które będę realizował/a przez dwa miesiące. Na bieżąco będę omawiał/a postępy z opiekunem próby, a na koniec wspólnie je podsumujemy.
18	Duchowy (praca z siłą woli - zdrowy tryb życia)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i	Przez 3-4 miesiące będę wykonywać codzienną rozgrzewkę. Skonsultuję ze specjalistą, czy mogę uprawiać wybrany sport i będę to robił/a dwa razy w tygodniu przez min. godzinę. Przed

		uczynkach; jest wolny od nałogów.	i po spiszę moje przemyślenia odnośnie samopoczucia i zmian, jakie zaszły w moim organizmie.
19	Duchowy (praca z siłą woli - wolność od nałogów)	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.	Przez miesiąc będę włączał/a w telefonie Internet tylko w sytuacjach awaryjnych. Po pozytywnie zakończonej próbie opowiem o swoich wrażeniach innym.
20	Duchowy (praca z honorowością)	5. Harcerz postępuje po rycersku.	Przez 3 miesiące będę oglądać filmy i słuchać muzyki tylko z legalnych źródeł. Zapoznam się z informacjami o ochronie własności intelektualnej. Podsumowując wyzwanie, przeanalizuję je w kontekście mojego postępowania zgodnie z Prawem Harcerskim i prawem państwowym. Podzielę się z opiekunem moimi wnioskami.
21	Duchowy (praca z wartościami oraz siłą woli)	Całe Prawo Harcerskie	Wezmę udział w Ekstremalnej drodze krzyżowej.
22	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Przez dwa miesiące w wybranym dniu tygodnia przeczytam i przemyślę fragment Pisma Św.
23	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Przez miesiąc będę prowadził dziennik przemyśleń/refleksji dotyczących własnej duchowości. Porozmawiam o nich z kimś, kto jest dla mnie autorytetem.
24	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Zapoznam się z życiorysem jednej osoby uznawanej za autorytet, np. ks. phm. bł. Wincenty Frelichowski, hm. Mariusz Zaruski, św. Jan Paweł II, Mahatma Gandhi, XIV Dalajlama. Wypiszę trzy rzeczy, które chciałabym naśladować. Porozmawiam o tym z zaufaną osobą.
25	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Wezmę udział w tygodniu modlitw o jedność chrześcijan.
26	Duchowy (praca z wartościami)	Całe Prawo Harcerskie	Wezmę udział w Kursie Alpha.

Przykładowe wyzwania wynikające z Programu Wychowania Ekonomicznego:

Rozwój	Prawo	Treść wyzwania
--------	-------	----------------

Harcerskie			
1	Duchowy (praca z wartościami)	<p>3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p>	<p>Przeprowadzę zwiad, podczas którego znajdę większe firmy, znajdujące się w mojej okolicy. Po uprzednim umówieniu się z pracownikami wybranej firmy zorganizuję wycieczkę (samodzielną, z zastępem lub drużyna) do tej firmy. Podczas wycieczki zapoznam się z działalnością podstawową przedsiębiorstwa, sposobem pozyskiwania zasobów oraz produkowanych wyrobów / wykonywanych usług. Po wycieczce spiszę swoje przemyślenia dotyczące działalności firmy, różnych działów firmy i pracowników. Zastanowię się nad tym jakie kompetencje i siły charakteru, cechy osobowości są tym pracownikom potrzebne. Na podstawie przemyśleń zastanowię się nad swoimi celami rozwojowymi w zakresie przyszłej pracy, rozpatrując je w kontekście symboliki Watry Wędrowniczej pod kątem sił: ciała, ducha i rozumu.</p> <p>Przemyślenia omówię z wybraną osobą – z doświadczeniem zawodowym pracy w przedsiębiorstwie i wybiorę te, które są dziś moimi atutami lub które jako takie atuty chciałbym posiadać. Ustalę jaki zawód lub grupa zawodów jest dla mnie interesująca i przyjmę plan działań dla rozwoju minimum jednej z tych sił charakteru, które dla tych zawodów uważam za kluczowe. Plan rozwoju będę realizował w ciągu kolejnych trzech miesięcy. Osiągnięte wyniki omówię z drużynowym.</p> <p>Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej o tym czym są SIŁY CHARAKTERU, zajrzyj w miejsca wskazane poniższymi linkami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krótki opis w Wikipedii: https://pl.wikipedia.org/wiki/Character_Strengths_and_Virtues • Szerszy opis w artykule (patrz na stronę 5-tą): https://tiny.pl/r1jp5 • Darmowy test Twoich sił charakteru: https://www.viacharacter.org/character-strengths
2	Duchowy	<p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od</p>	<p>Pieniądze są wszechobecne w otaczającej nas rzeczywistości. W skrajnych przypadkach materializm bądź niska samoocena mogą prowadzić do koncentracji na pieniądzu i poszukiwania źródeł ich uzyskania za wszelką cenę.</p> <p>Mimo swojej wszechobecności pieniądze nie powinny być jednak dla nas wartością i celem samym w sobie. Ważne jest nabycie umiejętności efektywnego zarządzania nimi, tak by realizować życiowe cele, w szczególności posiadać umiejętność racjonalnej konsumpcji, nawyku oszczędzania i wydawania bez nadmiernej koncentracji na wynikającym z posiadania pieniędzy statusie materialnym.</p> <p>Zastanowię się, jakie jest moje nastawienie do pieniędzy. Co one dla mnie znaczą? W ciągu najbliższych 2 miesięcy dokonam samoobserwacji identyfikując swoje nastawienie do pieniędzy w kontekście postaw opisanych poniżej. Założę dzienniczek i będę</p>

nałogów.

notować konkretne sytuacje będące przykładami tych postaw. Na podstawie dokonanych obserwacji ustaleń konkretny plan uzyskania nowych umiejętności zarządzania pieniędzmi oraz pracy nad nastawieniem do sytuacji związanych z kwestiami finansowymi. Skonsultuj go ze swoim drużynowym.

Zgodnie z wynikami badań prof. dr hab. Agaty Gąsiorowskiej z Uniwersytetu USWPS we Wrocławiu można wyodrębnić następujące postawy względem pieniędzy:

PIENIEŻNI INSTRUMENTALIŚCI

Charakteryzuje ich instrumentalne podejście do pieniędzy, czyli pieniądze traktują jak każdą inną rzecz przydatną do życia. Cechuje ich podejście całkowicie racjonalne, które obrazuje myślenie o pieniądzach jak o wszystkich innych zasobach. Główne ich zachowania to:

- kontrola finansowa – oszczędność, planowanie wydatków;
- niechęć do posiadania zobowiązań – do pożyczania pieniędzy od innych czy brania kredytów;
- łapanie okazji do zarobienia pieniędzy.

Wśród nich są takie podtypy:

1. REFLEKSYJNI ZARZĄDCY

Są racjonalni w zarządzaniu pieniędzmi, planują wydatki i je kontrolują. Mają awersję do zobowiązań. To nie oznacza, że osoba tak ukształtowana nie weźmie kredytu, ale na pewno będzie pilnować, aby spłacać go w terminie, a najlepiej przed nim. Refleksyjni zarządcy mają największą świadomość i wiedzę finansową z całego tego grona, bo ekonomia duża i mała to jest coś, co ich interesuje. Oni często prowadzą firmy lub zajmują się finansami.

2. ZAANGAŻOWANI HEDONIŚCI

To przeciwieństwo refleksyjnych zarządców, chociaż nadal traktujący pieniądze instrumentalnie, a nie emocjonalnie. Osoby tego typu mają słabą kontrolę nad swoimi finansami. Pieniądze są dla nich narzędziem pozbywania się trosk, a nie przedmiotem troski.

PIENIEŻNI SYMBOLIŚCI

Osoby mające emocjonalne podejście do pieniędzy. Posiadanie ich powoduje przeświadczenie, że inni ludzie patrzą na nich z uznaniem. To prowadzi do powstania silnej wiary w to, że pieniądze dają również prestiż czy wręcz władzę nad innymi, w tym najbliższymi. Pieniężnych symbolistów mogą też cechować:

- niepokój o finanse;
- przekonanie, że z pieniędzy płynie zło.

Wśród nich są takie podtypy:

3. NIESPOKOJNI WIELBICIELE

Lubią mieć pieniądze, ale jak wskazuje ich przydomek, nigdy nie czują się zaspokojeni w posiadaniu. Lubią czuć władzę, jaką dają pieniądze. Poszukują promocji, wykorzystują różne okazje

		<p>cenowe, są przedsiębiorczy. Ich motywacją jest przede wszystkim uzyskanie prestiżu bądź poczucia władzy. Zawsze będą szukali okazji do zarobienia dodatkowych pieniędzy, aby je wydać.</p> <p>4. NEGUJĄCY ZNACZENIE</p> <p>Chcą mieć jak najmniej wspólnego z pieniędzmi i mają bardzo nonszalancki stosunek do nich. Najlepiej dla nich by było, gdyby pieniądze nie istniały albo żeby oni nie mieli z nimi nic wspólnego. Traktują pieniądze jako źródło zła. Negując znaczenie pieniędzy wolą gotówkę niż karty płatnicze.</p> <p>Niespecjalnie kontrolują swoje finanse, bo przecież według nich pieniądze to nie jest coś specjalnie istotnego. Mało też wiedzą o ekonomii i finansach, bo po co zdobywać wiedzę o czymś, co jest złe lub nieistotne.</p>
3	<p>Duchowy</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p>	<p>Zapoznaj się z pojęciami: optymalizacji podatkowej, unikania opodatkowania, rajów podatkowych i przykładami ich zastosowania. Co sądzisz o korzystaniu z takich rozwiązań? Przyjrzyj się czy podobne rzeczy nie dzieją się wokół Ciebie. Czy któraś z firm, z której usług bądź produktów korzystasz nie wykorzystuje rajów podatkowych? Czy może ktoś jako przedsiębiorca lub podczas akcji zarobkowej nie ewidencjonował wszystkich przychodów? Może ktoś dzielił przychody na kilka podmiotów lub nie wystawiał faktur? Czy dla „świętego spokoju” i niższej opłaty zdarzało Ci się, bądź komuś z Twojej drużyny, dokonać zakupu w opcji „bez faktury będzie taniej”?</p> <p>Przedyskutuj takie hipotetyczne sytuacje z najbliższymi bądź z drużyną analizując aspekty prawne i etyczne, a następnie wypracuj własną rekomendację dla kwestii obchodzenia reguł prawa dla osiągnięcia własnych korzyści. Przełożę rekomendację na konkretne zasady do stosowania dla siebie, uwzględniając zasady wynikające z Prawa Harcerskiego.</p> <p>W ciągu trzech miesięcy przyjrę się sytuacjom, w których trzeba było odwołać się do przyjętej rekomendacji i zastosować przyjęte postanowienia.</p>
4	<p>Duchowy (praca z siłą woli)</p> <p>3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p>	<p>Przez ustalony okres (miesiąc do trzech miesięcy) będę zapisywać wszystkie swoje wydatki przypisując im kategorie (np. opłaty za zajęcia, korepetycje, jedzenie, transport, zachcianki, rozrywka), pod koniec trwania okresu wyzwania przeanalizuję strukturę tych wydatków.</p> <p>Analizując je wezmę pod uwagę tak celowość jak i uzyskiwane efekty dokonywanych zakupów.</p> <p>W ramach podsumowania wyciągnę wnioski i wprowadzę zmiany, których będę się trzymać.</p> <p>Przy analizie budżetu warto skorzystać z czyjejs pomocy, np. rodzica, kadry drużyny, nauczyciela.</p>
5	<p>Duchowy (praca z</p> <p>6. Harcerz miłuje</p>	<p>Zastanowię się co skłania mnie najczęściej do dokonywania zakupów. Czy wynika to z potrzeby, czy raczej zachcianki, na</p>

wartościami)	przyrodę i stara się ją poznać. 9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.	którą chcę sobie pozwolić? Czy wśród zakupionych rzeczy znajdują się takie, których nigdy nie użyłem/am? Pomyślę w jaki sposób mogę pełnić służbę w świecie pogłębiających się różnic majątkowych. Może zabawki, które od lat leżą w pudłach nadawałyby się do przekazania do Domu Dziecka znajdującego się w okolicy? Albo ubrania, których nie zakładam od wielu lat mógłbym/mogłabym przekazać bardziej potrzebującym? Pierwszy miesiąc wyzwania poświęcę na zapisywanie swoich wydatków. Postaram się przeanalizować je zwracając szczególną uwagę cel ich zakupu oraz późniejszą przydatność. Wezmę pod uwagę zarówno celowość zakupu jak i jakość kupowanych rzeczy, które mogą służyć dłużej, pomimo iż są z reguły droższe (elementy świadomego konsumpcjonizmu). Przyjrzę się przedmiotom, które posiadam sortując je na potrzebne i niepotrzebne. Na podstawie dokonanej analizy ograniczę wydatki w przyszłym miesiącu o określony procent decydując się na szukanie alternatywnych rozwiązań zaspokajania swoich potrzeb np.: zamiast kupić książkę w sklepie wypożyczę ją z biblioteki. Niepotrzebnym przedmiotom podaruję drugie życie albo przekażę je komuś. Określę sobie cel, na który przeznaczę zaoszczędzone pieniądze. Postaram się z każdym miesiącem zmniejszać kwotę wydatków. Po upływie trzech miesięcy zestawię zapisy z początku i końca wyzwania. Przedstawię swoje wyniki drużynie, przede wszystkim przekazując pomysły dotyczące alternatywnych rozwiązań zaspokajania swoich potrzeb.
6 Emocjonalny	9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.	Obecny model gospodarki nazywamy gospodarką rynkową, jednak znaczna część naszego społeczeństwa mogła doświadczyć innego modelu – gospodarki centralnie planowanej. Poszukam informacji o obu modelach gospodarek i porównam je ze sobą np. w formie mapy myśli. Porozmawiam również z osobami od siebie starszymi np. rodzicami, dziadkami, druhną lub druhem z kręgu seniorów. Dowiem się jak wyglądała konsumpcja kilkadziesiąt lat temu w Polsce, jakie napotykali problemy np. podczas chęci zakupu danego dobra oraz jak sobie z nimi radzili. W rozmowach dowiem się jakie kompetencje i cechy charakteru były niezbędne do funkcjonowania w gospodarce centralnie planowanej, która często była gospodarką doświadczającą niedoborów dóbr i usług. Które z cech kształtowanych wśród konsumentów poprzez wyzwania centralnie planowanej gospodarki niedoboru mógłbym uznać za przydatne także dziś? Zastanowię się nad takim wyborem oraz tym jak w aktualnych realiach mogę taką cechę kształtować w otaczającej mnie codzienności. Wybiore jeden z produktów lub usług i doświadczając sytuacji, w której nie miałbym do niej/niego dostępu, popracuję nad rozwinięciem siły charakteru budowanej na radzeniu sobie w takiej sytuacji. Swoje doświadczenia omówię z drużynowym oraz z osobą, która

		doświadczała sposobu funkcjonowania rynku w modelu gospodarki centralnie sterowanej. Przemyślę co mogę wziąć dla siebie z tego wyzwania na przyszłość.
7	Duchowy (praca z wartościami)	<p>3. Harcerz jest pozytywny i niesie pomoc bliźnim.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p>
8	Duchowy	<p>3. Harcerz jest pozytywny i niesie pomoc bliźnim.</p> <p>9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; jest wolny od nałogów.</p>

9	Duchowy	10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach ; jest wolny od nałogów.	<p>Zastanowię się. Który z tych wydatków był dla mnie wyzwaniem? W czym musiałem dokonać pracy nad sobą? W oszczędzaniu? Trzymaniu się miesięcznego planu wydatków? Ograniczeniu konsumpcji? Zdecydowaniu o uszczupleniu swoich środków na rzecz pomocy innym?</p>
			<p>Japończycy znani są ze swojej pracowitości. Filozofia <i>ikigai</i> pomaga spojrzeć na japońskie uzależnienie od pracy z nieco innej perspektywy, perspektywy czerpania szczęścia z pracy, traktowanej jako spełnienie osobistego rozwoju i budowania swoich talentów.</p> <p>Ikigai określa przyjemność i istotę życia</p> <p>Słowo <i>ikigai</i> składa się z dwóch części „iki” - „żyć” oraz „gai” – powód.</p> <p>Oznacza skupienie się na przyjemności płynącej z aktywności i ciągłym rozwijaniu swoich umiejętności.</p> <p>Ikigai obejmuje kilka obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none">• To, co kochasz (pasja i misja).• To, w czym jesteś dobry (pasja i zawód).• To, za co mogą Ci zapłacić (zawód i powołanie).• To, czego potrzebuje świat (misja i powołanie). <p>Twoje WYZWANIE - Podążaj za swoim <i>ikigai</i></p> <p>W każdym jest pasja, wyjątkowy talent, który nadaje sens i napędza do działania. Jeśli jeszcze go nie znalazłeś, warto go szukać i odkryć.</p> <p>Na początek daj sobie przestrzeń na refleksję, zadając pytanie: Co kocham robić?</p> <p>Weź kartkę i wypisz wszystko, co przychodzi Ci do głowy jako sprawiające przyjemność fizyczną, społeczną albo intelektualną. W drugim kroku zrób listę tego, w czym jesteś dobry. Nie ograniczaj się i wypisz wszystko, także rzeczy, które wydają Ci się błahe czy śmieszne. Listę pokaż ważnym dla Ciebie osobom, np. przyjaciołom, rodzicom, członkom drużyny i porozmawiaj z nimi o tym. Wysłuchaj otwarcie, co sądzą o przedstawionych umiejętnościach. Czy uważają, że lista jest pełna? Jakie mają sugestie bądź wątpliwości? Czy mają propozycje dotyczące sposobu rozwijania tych obszarów?</p> <p>Na podstawie obu list wybierz jeden obszar będący nałożeniem tego, co kochasz na to, w czym jesteś dobry. Ten obszar/obszary Ikigai nazywa rozwijaną pasją. Szukając pasji możesz też odnieść się do czegoś, co chciałbyś umieć robić lepiej ale już wiesz, że lubisz. Wybierz jedną pasję do dalszej pracy nad nią. Określ aktywność, jaka może Ci pomóc w jej rozwoju i realizuj ją konsekwentnie i cyklicznie (np. co rano albo co dwa dni) przez minimum miesiąc.</p> <p>Doświadcz rozwijania swojej pasji a jednocześnie poszukaj w tym czasie przestrzeni na kolejny krok zbliżenia się do Ikigai. Poszukaj w otoczeniu sposobu, w jaki możesz użyć pasji w jednym z</p>

		<p>dwóch kolejnych obszarów. Zbuduj taką sytuację, aby pasja:</p> <ol style="list-style-type: none"> była czymś, za co ludzie mogą Ci płacić była czymś, czego w Twoim szczerym przekonaniu potrzebuje świat, Twoje otoczenie (społeczna użyteczność działania – służba). <p>Po okresie ćwiczeń, widząc rozwój swojej pasji, zastosuj ją w kolejnym obszarze Ikigai. Ten moment będzie zakończeniem Twojego WYZWANIA.</p> <p>A może znajdziesz zastosowanie pasji w obu obszarach jednocześnie, osiągając samo centrum?</p> <p>Szukaj cierpliwie swojego <i>ikigai</i> i pamiętaj, że <i>ikigai</i> jest wielowymiarowe. Obszary powinny być ze sobą w harmonii. Czym jest IKIGAI, jak do tego podejść (film 8:09 min.): https://www.youtube.com/watch?v=BYsQPJHo77M</p>
<p>1 0</p> <p>Duchowy (praca z siłą woli)</p>	<p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>3. Harcerz jest pozytywny i niesie pomoc bliźnim.</p>	<p>Dylemat etyczny to konflikt dwóch równoważnych racji (norm, wartości), z których konieczny jest wybór tylko jednej, a dokonanie go oznacza utratę tej drugiej.</p> <p>Wyobraź sobie hipotetyczną sytuację, gdy na granicy zatrzymany zostanie transport humanitarny z żywnością. Wysoka temperatura zapewne sprawi, że żywność się niedługo zepsuje. Wiesz, że żołnierzy z posterunku można przekupić, by przepuścili dostawę. Jesteś przekonany, że strata przekracza wielokrotnie potencjalną łapówkę, która jest kwalifikowana jako czyn nieetyczny. Wiesz też, że łapówka zachęci do dalszego blokowania granicy, a przez to pogarszania się sytuacji tych, którym niesiesz pomoc. Co postanowisz?</p> <p>To była hipotetyczna sytuacja. Zaobserwuj jednak, z jakimi dylematami mierzysz się w codzienności. Zwróć uwagę zarówno na rzeczy dużego kalibru jak i na sprawy drobne. Może to konflikt roli lub konflikt interesów i pokusa indywidualnej korzyści? A może wątpliwość czy cel uświęca środki? Albo zwyczajna sprawa dylematu między powiedzeniem prawdy, która może zranić lub nie powiedzeniem jej w celu nie sprawiania przykrości? Czy krótkookresowa korzyść może przeważać nad szerszą perspektywą zasad?</p> <p>Przez okres trwania wyzwania (miesiąc do trzech miesięcy), będę prowadzić dzienniczek, notując wszystkie sytuacje, gdy stanąłem/stanęłam przed dylematem wyboru z kilku równoważnych racji (norm wartości), w szczególności, gdy krótkookresowe korzyści mogły skłaniać do wyboru stawiającego je wyżej niż szersza perspektywa ogólnych zasad. Opiszę sytuacje oraz dokonane wybory, zestawiając je z zasadami wynikającymi z Prawa Harcerskiego.</p> <p>Opisane sytuacje (dylematy) przedyskutuję z ważnymi dla mnie osobami, rozważając jakie systemy wartości poza Prawem Harcerskim brałem/brałam pod uwagę? Co przeważało?</p> <p>Po tych rozmowach określę jakie wnioski wyciągam z tych dyskusji na przyszłość.</p>

1 1	Duchowy (praca nad siłą woli)	<p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>5. Harcerz postępuje po rycersku</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach ; jest wolny od nałogów.</p>	<p>Władysław Bartoszewski, znany publicysta, więzień Auschwitz, oficer Armii Krajowej i działacz Polskiego Państwa Podziemnego a także uczestnik Powstania Warszawskiego i minister spraw zagranicznych, powiedział kiedyś: „Warto być uczciwym, choć nie zawsze się to opłaca. Opłaca się być nieuczciwym, ale nie warto.”</p> <p>Obejrzyj proszę co najmniej jeden z dwóch filmów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Prawda o nieuczciwości” Dan Ariely (11:08 min): https://www.youtube.com/watch?v=XBmJay_qdNc (możesz w nim włączyć polskie napisy) • „O etyce i odpowiedzialności społecznej” Magdalena Środa (11:00 min): https://www.youtube.com/watch?v=-V5IBeQSZns <p>Zastanów się. Często doświadczasz sytuacji pokusy, by nagiąć jakąś zasadę dla osobistej korzyści? Pomyśl o przeszłości, a także otwarcie analizuj to, co dzieje się wokół Ciebie teraz. Zastanów się nad dużymi i małymi sprawami. Spójrz na sytuacje analizując je w perspektywach: SZANSA (atrakcyjność) – MOTYWACJA (pokusa a wartości) - RACJONALIZACJA. Na ile zadziałała racjonalizacja: „wszyscy tak robią”, „to drobna sprawa”, „należało się”?</p> <p>WYZWANIE: Przez okres trwania wyzwania (miesiąc do trzech miesięcy), będę prowadzić dzienniczek, notując wszystkie sytuacje, gdy doświadczyłem/am sytuacji stanięcia przed pokusą nagięcia zasad dla osobistej korzyści np. poprzez argumentację „przecież wszyscy tak robią”. Opiszę je oraz dokonane ostatecznie wybory, zestawiając je z zasadami wynikającymi z Prawa Harcerskiego. Opisane sytuacje przedyskutuję z ważnymi dla mnie osobami, rozważając jakie systemy wartości poza Prawem Harcerskim brałem/brałam pod uwagę oraz jakie mechanizmy racjonalizacji i „oswajania” takich sytuacji przyszły mi do głowy. Po odbyciu rozmów określę jakie wnioski wyciągam na przyszłość. Odszukam swoje sposoby na utrzymywanie maksymalnie obiektywnej perspektywy w ocenie sytuacji, dając sobie możliwość dokonywania sprawiedliwych i etycznych wyborów mimo ewentualnej pokusy osiągnięcia osobistych korzyści.</p>
1 2	Duchowy (praca nad siłą woli)	<p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>5. Harcerz postępuje po rycersku</p>	<p>Homo oeconomicus to w założeniu człowiek gospodarujący, zachowujący się w zgodzie z własnym interesem.</p> <p>Aby zbadać kwestie poczucia sprawiedliwości w kontekście uzyskiwanych korzyści oraz racjonalności osobistego egoizmu (uzyskiwanych korzyści) została stworzona gra Dyktator. Gra jest przygotowana dla dwóch graczy i polega na tym, że pierwszy z nich ma 10 dolarów i może przekazać dowolną część drugiemu graczowi, który może ustosunkować się do podziału dokonanego przez pierwszego gracza. Obdarowany gracz numer dwa może przyjąć lub odrzucić dany podział.</p>

	<p>10. Harcerz pracuje nad sobą, jest czysty w myśli, mowie i uczynkach ; jest wolny od nałogów.</p>	<p>Odnosząc się do modelu homo oeconomicus, uznano, że drugi gracz powinien przyjąć każdą ofertę powyżej 0 (w tym wypadku 1 dolar i więcej), bo maksymalizuje w ten sposób swoją użyteczność i zachowuje się racjonalnie. Jednocześnie, racjonalnym zachowaniem gracza pierwszego, zgodnym z modelem homo oeconomicus (racjonalny egoizm), byłoby wzięcie wszystkich pieniędzy dla siebie.</p> <p>Jednak okazało się, że większość osób (gracz nr 2) odrzucało oferty poniżej 4 dolarów. Osoby te wolały nic nie dostać i ukarać gracza pierwszego za niesprawiedliwy podział. Okazało się też, że gracz pierwszy oddawał drugiemu graczowi średnio około 25% swoich pieniędzy.</p> <p>Wynik tego eksperymentu zinterpretowano w ten sposób, że człowiek kieruje się poczuciem sprawiedliwości, a nie tylko swoim wąsko pojmowanym interesem.</p> <p>Przeprowadzę tę grę wśród swoich najbliższych, znajomych oraz członków drużyny. Porównam wyniki. Dopytam, czym się kierowali podejmując swoje decyzje. Następnie podzielę się swoimi wnioskami, uwzględniając też kontekst Prawa Harcerskiego, z drużynowym, zastępem bądź całą drużyną. Biorąc pod uwagę wyniki eksperymentu oraz kontekst swojego systemu wartości ustalę zasady podziału jakie ja w takich sytuacjach uznałbym za właściwe.</p> <p>Przez okres trwania wyzwania (miesiąc do trzech miesięcy), będę prowadzić dzienniczek, notując wszystkie sytuacje, gdy doświadczyłem/am sytuacji ograniczoności zasobów i wynikających z niego potrzeby współpracy oraz dokonania sprawiedliwego podziału. Opiszę dokonane ostatecznie wybory, zestawiając je z ustalonymi dla siebie zasadami oraz kontekstem zapisów Prawa Harcerskiego.</p> <p>Opisane sytuacje przedyskutuję na koniec z ważnymi dla mnie osobami, rozważając jakie systemy wartości poza Prawem Harcerskim brałem/brałam pod uwagę.</p> <p>Po odbyciu rozmów określę jakie wnioski wyciągam na przyszłość.</p>
<p>1 3</p> <p>Duchowy (praca nad siłą woli)</p>	<p>2. Na słowie harcerza polegaj jak na Zawiszy.</p> <p>5. Harcerz postępuje po rycersku</p> <p>10. Harcerz pracuje nad sobą,</p>	<p>Pewnego razu Thomas Hobbes, idąc z księdzem przez Londyn, spotkał żebraka, któremu wręczył pieniądze, co niezmiernie ucieszyło księdza: „Pomogłeś bliźniemu, więc twoja teoria o egoistycznym człowieku upadła”. „Nie” odparł Hobbes, „to właśnie potwierdza, że jestem egoistą. Patrzenie na tego biedaka sprawiało mi nieprzyjemność, a dając mu pieniądze, poczułem się lepiej”.</p> <p>Znajdę pole służby dla siebie, zastępu lub drużyny, w która będzie realizowana w trakcie trwania wyzwania. Jednak zanim przystąpię do jej realizacji, zastanowię się nad swoimi motywacjami i przedyskutuję je z innymi biorącymi udział w służbie.</p> <p>Poszukam odpowiedzi na pytanie: „Co sprawia, że przystępuję do jej realizacji?” Zastanowię się na ile podziękowanie czy wyrazy uznania ze strony otoczenia mają dla mnie znaczenie a na ile są</p>

jest czysty w myśli, mowie i uczynkach ; jest wolny od nałogów.

istotne inne czynniki i jakie? Czy szersze pokazywanie służby jest promocją pożądaných postaw czy szukaniem osobistej gratyfikacji i uznania? Wszak jak mówi Ewangelia wg Świętego Mateusza: „Kiedy zaś ty dajesz jałmużnę, niech nie wie lewa twoja ręka, co czyni prawa, aby twoja jałmużna pozostała w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie.”

Po zakończeniu służby, podsumuję jej przebieg z uwzględnieniem aspektu motywacji swojej oraz innych dla jej podjęcia i realizacji. Zbiorę opinie na temat tych motywacji analizując zebrane opinie zgodne z kontekstem i rozumieniem Prawa Harcerskiego (biorąc pod uwagę zapisy dostępnych komentarzy Prawa Harcerskiego). Zebrane refleksje omówię z bliskimi sobie osobami bądź drużynowym, spisując wnioski dla przyszłych decyzji związanych z podejmowaniem służby, szczególnie w aspekcie traktowania jej jako narzędzia osobistego rozwoju.